

Evaluatierapport West-Brabants Archief.

17 februari 2022

Inhoudsopgave

Samenvatting

1. Inleiding

2. Achtergrond en feiten

3. Evaluatie

4. Conclusies

5. Adviezen

Bijlagen

Versiebeheer

<i>Datum</i>	<i>Versie</i>	<i>Omschrijving</i>
07-12-2021	0.1	Concept rapportage
16-12-2021	0.2	Wijzigingen doorgevoerd na overleg evaluatiecommissie
05-01-2022	0.3	Wijzigingen doorgevoerd na feedback geïnterviewden
24-03-2022	0.4	Besproken met dagelijks bestuur
28-03-2022	0.5	Besproken met regiefunctionarissen
06-04-2022	1.0	Vastgesteld door algemeen bestuur

Samenvatting

Het is belangrijk om gemeenschappelijke regelingen periodiek te evalueren. Tijdens de evaluatie van het West-Brabants Archief is gepoogd te bepalen of de geformuleerde doelen behaald zijn, de inrichting van de regeling nog past en of de deelnemers voldoende mogelijkheden hebben om te sturen. Tevens is onderzocht welke uitgangspunten meegegeven moeten worden om tot een nieuwe kostenverdeelsleutel te komen.

Voor de beantwoording van de vragen is gekozen te starten met een documentstudie om de feiten te achterhalen. Daarna is een kwalitatief onderzoek gedaan onder belangrijke stakeholders, namelijk (burger)raadsleden, bestuurders, regiefunctionarissen en financieel adviseurs.

Uit de resultaten blijkt dat het overgrote deel van de beschreven doelen behaald zijn. Daarbij kunnen we stellen dat de belangrijkste hoofddoelen die in de gemeenschappelijke regeling beschreven zijn nog valide zijn voor de toekomst. Extra aandacht moet er komen om te ontwikkelen naar een regionaal kennis- en informatiecentrum. Er wordt met een positieve blik gekeken naar het West-Brabants Archief. Zowel over de huidige koers als de geleverde diensten aan de deelnemers en bezoekers.

Sturen op de inhoud is voldoende mogelijk. De regiefunctionarissen zijn hiervoor in de lead. De samenwerking tussen de regiefunctionarissen en het WBA verbetert continue. Opvallend is dat deelnemers die werken met ambassadeurs/ adoptanten vanuit de

raad meer kennis hebben over het West-Brabants Archief en de betrokkenheid groter is bij de GR. De veranderingen in de Wgr kunnen zorgen voor meer inhoudelijke sturing bij alle deelnemers. Het WBA zal deze Wgr volgen en tijdig implementeren. Communicatie richting de diverse groepen belanghebbenden is evident voor de toekomst.

Een belangrijke conclusie over de nieuwe kostenverdeling die getrokken kan worden is dat deze beheersbaar moet zijn en moet voldoen aan een aantal uitgangspunten:

- Eenvoudig;
- Begrijpelijk;
- Objectief;
- Meetbaar.

Geadviseerd wordt om met een project te starten rondom de nieuwe kostenverdeling en bovenstaande uitgangspunten mee te nemen.

In 2022 start het WBA met het ontwikkelen van een nieuwe beleidsvisie. Hierin wordt naar aanleiding van deze evaluatie geadviseerd om;

- Uitgangspunten te bepalen om te ontwikkelen naar een regionaal kennis- en informatiecentrum;
- De invloed van de veranderende digitale wereld op de organisatie mee te nemen in de beleidsvisie.

Het West-Brabants Archief is klaar voor de toekomst en maakt mooie stappen in het professionaliseren van de organisatie!

1.

Inleiding

Het is belangrijk om de werking van een gemeenschappelijke regeling (GR) periodiek te evalueren. Dit is vastgelegd in spelregel 6 van de Nota verbonden partijen.

Bij de oprichting van het West-Brabants Archief (WBA) in 2016 is afgesproken om de GR te evalueren na vier jaar. Die periode bleek te kort, waarop het bestuur heeft besloten om het evaluatiemoment plaats te laten vinden rondom de gemeenteraadsverkiezingen van 2022, zoals afgesproken in eerder genoemde Nota Verbonden Partijen. In de afgelopen jaren zijn diverse doelen en uitgangspunten voor deze evaluatie vastgelegd, namelijk;

Doelen

- In beeld brengen of de bij aanvang beschreven doelen behaald zijn;
- Te onderzoeken of sturingsmechanisme passend zijn;
- Adviezen mee te geven aan het nieuw te vormen bestuur;
- Richting te geven aan de nieuwe beleidsvisie 2022.

Uitgangspunten

- De evaluatie moet toekomstgericht zijn: wat kan er vanuit de huidige doelen en organisatie beter en hoe zou je dat kunnen realiseren?
- Het is belangrijk dat de evaluatie draagvlak geniet bij stakeholders zoals de bestuurders, regiefunctionarissen en raden;
- De output van de evaluatie is input voor de te ontwikkelen beleidsvisie;
- De impact van digitale archiefzorg op de verdeelsleutels wordt bekeken, de evaluatie levert geen nieuwe verdeelsleutels op. Dit is een traject na de evaluatie.

Opdracht

Om de beschreven doelen te kunnen behalen zijn er een aantal hoofdvragen opgesteld, namelijk;

- In welke mate zijn de in de gemeenschappelijke regeling geformuleerde doelstellingen behaald?
- Voldoet de bestuurlijke inrichting?
- Is de huidige organisatiestructuur passend?
- Hebben de deelnemers voldoende mogelijkheden om op basis van de beschikbare beleids- en financiële kaders in de planning- en control cyclus (P&C-cyclus) te sturen op de inhoud?
- Wat is de impact van digitale archiefzorg op de kostenverdeling (heroriëntatie verdeelsleutels)?

Onderzoek

In de eerste periode van de evaluatie is documentonderzoek gedaan. Er is onderzocht welke doelen de afgelopen jaren geformuleerd zijn voor het WBA en welke verbeterpunten mee zijn gegeven, bijvoorbeeld in kaderbrieven, zienswijzen of door de accountant. Ook is door de WBA-medewerkers bekeken in hoeverre deze doelen behaald zijn. Het resultaat van die interne analyse is terug te vinden in Bijlage 2.

In kaart is gebracht hoe de bestuurlijke inrichting eruit ziet en wat de organisatiestructuur is. We bekijken vanuit de documentstudie hoe de processen verlopen rondom de P&C-cyclus en hoe tot de huidige verdeelsleutels is gekomen. Ook is onderzocht hoe de kosten van de digitale opslag eruit zien. Om de uitkomst van deze documentstudie te verifiëren, maar ook om de mening en motivatie van de deelnemers te onderzoeken is er gekozen voor diepte-interviews met verschillende stakeholders; raadsleden, bestuurders, regiefunctionarissen en financieel adviseurs van de deelnemers. In bijlage 1 is een lijst opgenomen van de geïnterviewde personen. Met deze brede afspiegeling is zorgvuldig onderzoek gedaan.

Achtergrond en Feiten

De gemeenschappelijke regeling West-Brabants Archief is ingesteld op 1 juli 2016 als fusie-organisatie van het Regionaal Archief West-Brabant (RAWB) en de gemeentearchieven van Bergen op Zoom (waarbij aangesloten Steenbergen en Woensdrecht) en Roosendaal.

De noodzaak om te komen tot een adequate oplossing voor de duurzame toegankelijkheid en preservering van digitaal gevormde informatie was de directe aanleiding voor de fusie. Net als de toenemende toezicht- en adviestaak rondom informatiebeheer. De drie archiefdiensten individueel konden prima de fysieke archieven beheren en beschikbaar stellen, maar hadden onvoldoende specifieke kennis en middelen om te komen tot een eigen E-depot. Bundeling van mensen en middelen zou een toekomstbestendig archief opleveren, dat de transitie naar digitaal archiefbeheer kon maken. Niet alleen een E-depot werd mogelijk, maar ook een eigentijdse digitale dienstverlening.

Ter voorbereiding op de nieuwe archiefdienst kwamen er een stuurgroep, die de richting bepaalde en een projectgroep, die de bedrijfsvoering en het takenpakket voorbereidde. Vanaf 2012 leverde de projectgroep achtereenvolgens een SWOT-analyse, een businesscase, een plan van aanpak, een sociaal- en formatieplan,

een bedrijfsplan en een beleidsbegroting op. Deze documenten vormden de basis voor het WBA. De gemeenschappelijke regeling werd geheel vernieuwd en in 2016 door de negen raden van de aangesloten gemeenten goedgekeurd.

Dat de stap naar een grotere archieforganisatie de kwaliteit en duurzaamheid van het fysieke én digitale archiefbeheer zou versterken was evident. Maar het leverde de drie instellingen ook financieel voordeel op. Voor de RAWB-gemeenten was dit voordeel impliciet. Bij het WBA werd de extra investering die nodig was om de hiervoor genoemde versterking te realiseren aanmerkelijk lager dan in het geval van de eigen kleinschalige archiefdienst. Voor zowel Bergen op Zoom als Roosendaal was er een expliciet financieel voordeel, omdat de overhead- en huisvestingskosten bij het WBA lager waren en hetzelfde impliciete voordeel zoals bij het RAWB.

Uitgangspunten

De uitgangspunten van het WBA, vastgelegd in het Bedrijfsplan, werden door het nieuwe WBA bestuur op 1 juli 2016 vastgesteld als volgt:

- Governance die bestond uit een dagelijks en algemeen bestuur met gelijke stemmen;
- Een begroting die toereikend was voor zowel de oude als nieuwe taken, waaronder specifiek budget voor het E-depot;
- Verdeling van de gemeentelijke bijdragen op basis van de op het moment van oprichting in beheer zijnde fysieke archieven (berekend op 10.938 meter);
- Dubbele huisvesting, zowel in Bergen op Zoom (kantoor én

opslag) als in Oudenbosch (opslag);

- Werkgarantie voor het zittende personeel en passende voorzieningen zoals een sociaal plan;
- De taken van het WBA zijn afgeleid van de Archiefwet en primair gericht op de digitale transformatie;
- Instellen van zogenoemde plustaken voor Bergen op Zoom en Roosendaal om de daar wegvallende educatieve taken te compenseren.

Ontwikkeling

Gemeenten gaven het WBA ruimte om zich te ontwikkelen, uiteraard met inachtneming van de spelregels, zoals die gelden voor de verbonden partijen. In de eerste vijf jaar van het WBA is geïnvesteerd in het stabiliseren van de (cultuur van) nieuwe organisatie. De financiële huishouding is op orde; begrotingen zijn steeds sluitend en exploitatiesaldi worden deels teruggegeven en deels efficiënt ingezet voor specifieke WBA-projecten. De uiteindelijk overbodige plustaken zijn opgeheven, maar ook het sinds 2017 half leegstaande pand in Oudenbosch werd afgestoten. Veel van de al vanaf de start van het WBA lopende zaken zijn per 2021 zo goed als mogelijk afgerond. Bovenal werden kansen benut om de personele organisatie om te vormen richting het E-depot en de digitale dienstverlening.

Resultaat is dat het WBA anno 2021 het fysieke archiefbeheer nagenoeg op orde heeft en enthousiast en ambitieus de stap naar het digitale archiefbeheer maakt. Daarbij is het WBA wat betreft het E-depot toonaangevend in Nederland.

Feiten

- Het West-Brabants Archief (WBA) werd in **2016 opgericht** met als doel om onder meer de archieven te bewaren en beheren voor **9 gemeenten** in West-Brabant. In dit werkingsgebied wonen bijna **350.000 mensen**.
- Bij het WBA zijn **23 medewerkers** in dienst en zij krijgen geregeld de hulp van circa **25 vrijwilligers**.
- In totaal bewaren we ruim **11 strekkende kilometer** aan archief in 2 depots, in Bergen op Zoom en Oudenbosch.
- Via de website kun je niet alleen het grootste deel van de inventarissen doorzoeken, maar ook grasduinen door de beeldbank met ruim **125.000 foto's en filmpjes**.
- Jaarlijks laten mensen gemiddeld **1400** archiefstukken digitaliseren met onze kosteloze dienst Scanning on Demand.
- **Top 3** meest aangevraagde archieven voor scanning in 2021:
  - Rechterlijk Archief Zundert, 1487-1811 (raw-1356) - [stond in 2020 op 3]
  - Rechterlijk Archief Zevenbergen, 1542-1811 (raw-0605) - [nieuw]
  - Rechterlijk Archief Wouw, 1507-1811 (roo-0388) - [stond in 2020 op 5]
- Ruim **134.000 bouwdoossiers** zijn eenvoudig en kosteloos op te vragen via ons E-Loket Bouwdoossiers.
- Via ons E-Loket Bouwdoossiers zijn **15.000 verzoeken** binnengekomen.
- In 2021 bezochten **ruim 107.000** mensen onze website.
- **Meer dan 1.500** mensen volgen het WBA via Facebook, Twitter en LinkedIn.
- Onze deelname aan het Geheugen van Nederland (met als thema de voedingsmiddelen van Liga) is **45.972 keer bekeken**.
- Er zijn **2.679 meldingen** via de website binnengekomen ter verbetering en verrijking van onze data.
- Ruim **3.500 mails** van klanten zijn in 2021 binnengekomen en beantwoord.
- De afgelopen 5 jaar is het archiefcollectie met **600 meter** gegroeid.
- Alle archieven zijn AVG-proof gemaakt.

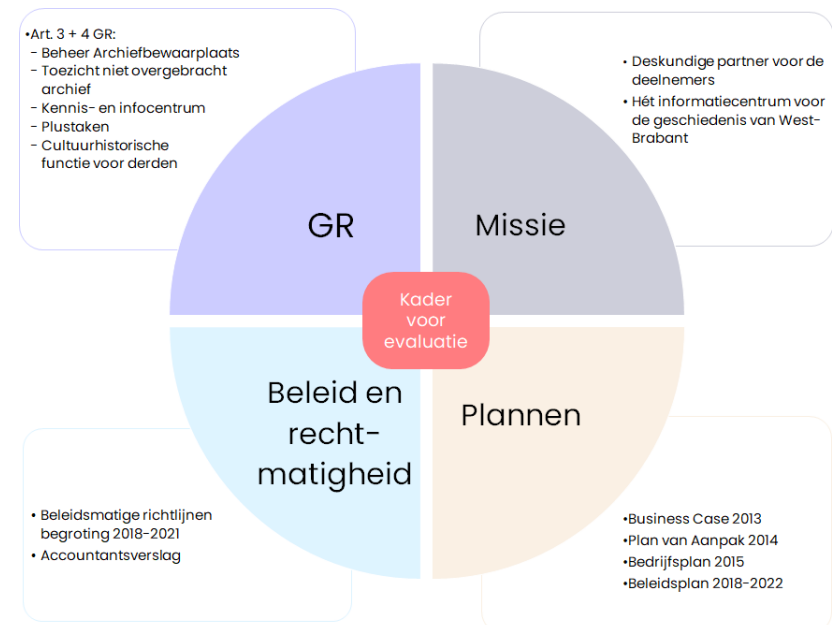

Evaluatie

In dit hoofdstuk zijn de uitkomsten van het documentonderzoek en de interviews te lezen.

3.1 Geformuleerde doelstellingen

Bij de start van het West-Brabants Archief is een aantal doelen geformuleerd en vastgelegd in de gemeenschappelijke regeling. Maar ook zijn doelstellingen beschreven in de missie van het WBA en een aantal plannen en richtlijnen die in de loop der tijd verschenen zijn. Een beschrijving van de doelen per onderdeel, is terug te vinden in bijlage 3.

De tekst van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) beschrijft de doelen van het West-Brabants Archief met name in de artikelen 3 en 4. De missie vat dit nog een keer bondig samen.

Naast de doelen in de GR en de missie is in de afgelopen jaren een aantal documenten door de stuurgroep en het bestuur vastgesteld, waarin eveneens doelen voor het WBA zijn beschreven. Dit betreft:

- de Business Case 2013
- het Plan van Aanpak 2014
- het Bedrijfsplan 2015
- het Beleidsplan 2018-2022

Niet alleen het bestuur stelt documenten vast die doelstellingen voor het WBA bevatten. De deelnemers droegen de afgelopen 5 jaar aandachtspunten aan via de beleidsmatige richtlijnen voor de begroting. En vanuit externe controle heeft de accountant een aantal verbeterpunten meegegeven.

Doelen behaald

Tijdens de interviews is bijlage 2 doorgenomen. In deze bijlage is de beoordeling van de doelen opgenomen. De belangrijkste hoofddoelen staan in de GR:

1. Beheer en beschikbaarstelling van de archieven van de deelnemers, alsmede toezicht houden op de nog niet overgebrachte archieven bij de deelnemers;
2. Een regionaal kennis- en informatiecentrum zijn op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis, op basis van de verkregen en beheerde collectie.

De interviews leveren een interessant beeld op ten aanzien van de doelen. Het intern gerichte doel (punt 1, hierboven) wordt door de bestuurders en medewerkers van de deelnemers unaniem als positief ervaren.

Opvallend daarbij is dat het positieve beeld een passieve en een actieve component kent: met name de bestuurders zijn positief, omdat het WBA bestuurlijk gezien niet of nauwelijks problemen oplevert en de medewerkers van de deelnemers zijn positief omdat ze tevreden zijn over de invulling van de diensten die het WBA levert.

"Ga door zoals het nu gaat."

Jermaine Hoeven, gemeente Woensdrecht

Dit geldt het sterkst voor de regiefunctionarissen. Beide groepen (bestuurders en medewerkers) leggen de nadruk op het eerste, intern gerichte doel. De regiefunctionarissen zijn daarbij gebrand op aansluiting van de eigen organisatie op het E-depot (die voor het grootste deel van de deelnemers reeds is bewerkstelligd) en vragen zich af of het WBA in de toekomst voldoende geëquipeerd is in fte's om de E-depot-taak goed te kunnen blijven uitvoeren.

"Ik vraag me af of er genoeg mensen zijn als het E-depot groeit."

Adrie Reniers, gemeente Moerdijk

“Het gaat misschien wel te goed met het WBA.”

Johan de Beer, gemeente Zundert

In de eerste jaren moet geïnvesteerd worden in het leren werken met een e-depot. Dan is een goede investering in voldoende mensen met kennis, middelen en de bijbehorende financiën belangrijk om op een efficiënte en effectieve manier de doelen te bereiken. Als deze informatie in het e-depot is opgenomen, is het belangrijk dat deze in goede, geordende en toegankelijke staat blijft. Uiteraard moet het WBA dan blijven investeren in mensen, middelen en de bijbehorende financiën.

Ook de raadsleden hebben een passieve houding ten aanzien van het eerste doel (ze horen geen klachten), maar hebben daarnaast een duidelijke mening over het tweede doel (punt 2, hierboven): het wordt tijd dat het WBA zich sterker profileert als kennis- en informatiecentrum. Over de precieze invulling daarvan bestaat nog geen eenduidig beeld. Twee raadsleden adviseren daarbij wel de activiteiten die ontwikkeld worden op basis van het tweede doel, zo veel mogelijk lokaal te organiseren (inwoners identificeren zich vooral lokaal met het verleden en in veel mindere mate regionaal). Over de extern gerichte dienstverlening van het WBA op dit moment horen ze geen klachten.

Van alle geïnterviewde medewerkers hebben de regiefunctionarissen het meest duidelijke beeld bij een verdere invulling van het tweede doel. Zij staan daar positief tegenover. Hoewel het geen direct belang heeft voor hun rol en functie, is het van maatschappelijk belang dat deze taak goed uitgevoerd wordt. Bestuurders hebben daar een wat meer genuanceerde mening over, mede omdat het nu wel goed gaat met het WBA.

Vermeldenswaardig is de vaak voorkomende constatering van de financieel specialisten over de verbeterpunten van de accountant: die hoort men al langer en ze gelden eigenlijk voor elke overheidsorganisatie.

Alle geïnterviewden personen herkennen de genoemde doelen en vinden de doelen zoals beschreven in de GR nog valide voor de toekomst.

3.2 Bestuurlijke inrichting

Bij de start van het WBA is er gekozen voor een openbaar lichaam op grond van de Wgr met een algemeen bestuur, dagelijks bestuur en voorzitter zoals dit is vastgelegd in de GR. Het algemeen bestuur wordt gevormd door de bestuurlijke vertegenwoordigers van de negen aangesloten gemeenten. De voorzitter wordt aangewezen door en uit het algemeen bestuur. Het dagelijks bestuur bestaat uit de bestuurlijke vertegenwoordigers van de gemeenten Bergen op Zoom, Roosendaal en de gemeente Moerdijk. Het dagelijks bestuur wijst uit zijn midden een vicevoorzitter aan. De directeur vervult de functie van secretaris van zowel het dagelijks als het algemeen bestuur.

Het WBA is een organisatie die uitvoering geeft aan een wettelijke taak die conform de Archiefwet 1995 is toegekend aan het college van burgemeester en wethouders. Alle deelnemers hebben een gelijke stem in het algemeen bestuur. Vanuit het opgestelde mandaatbesluit en directiestatuut worden werkafspraken gemaakt tussen het dagelijks bestuur en de directeur. Deze werkafspraken zijn de belangrijkste basis voor het jaarlijkse managementgesprek tussen het dagelijks bestuur en de directeur.

Uitgangspunten gekozen inrichting

Het WBA is ontstaan uit een samenvoeging van drie archiefdiensten, namelijk die van de gemeente Bergen op Zoom (tevens voor de gemeenten Steenberg en Woensdrecht), de gemeente Roosendaal en de gemeenschappelijke regeling Regionaal Archief West-Brabant, waarbij aangesloten de gemeenten Etten-Leur, Halderberge, Moerdijk, Rucphen en Zundert. De nieuwe archieforganisatie diende een passende juridische vorm te krijgen, die voldoende waarborgen biedt om de doelstellingen te bereiken en om de taken uit te voeren. Hiervoor is aan een collectief van juristen, afkomstig van de drie samenwerkingspartners, om advies gevraagd. De juristen hebben de verschillende vormen van samenwerking verkend en beschreven en hebben bovendien relevante bijkomende aspecten en vragen eveneens onderzocht. Daarnaast hebben zij een korte marktverkenning uitgevoerd: hoe is het in archievenland nu geregeld. Daaruit bleek dat vrijwel alle onderstaande vormen voorkomen, maar dat optie 3 het vaakst wordt gekozen. Vier samenwerkingsvormen waren in beeld, namelijk:

1. De dienstverleningsovereenkomst (DVO)
2. De gemeenschappelijke regeling (GR) centrumgemeente
3. De gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam, en
4. De gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoering

De wetgever heeft een voorkeur voor publiekrechtelijke samenwerkingsvormen. De uiteindelijke keuze is vooral op basis van politiek-bestuurlijke argumenten bepaald. Daarbij zijn de volgende aspecten ter afweging meegenomen:

- Democratische legitimatie
- Mate van beïnvloeding en controle
- Slagvaardigheid en flexibiliteit
- Risico en afbreukfactor
- BTW en ondernemerschap
- Vennootschapsbelasting
- Aanbestedingsplicht
- Positie van de gemeentearchivaris
- Takenpakket
- (De risico's verband houdende met) werkzaamheden voor derden.

Over vrijwel al deze aspecten hebben de juristen zich in verkennende zin gebogen. Hun eindadvies komt samengevat neer op:

1. Kies voor de vorm gemeenschappelijke regeling openbaar lichaam;
2. Er zijn geen overwegende bezwaren om in dat geval te opteren voor omvorming van de huidige GR RAWB;

3. Na toetreding van de nieuwe deelnemers moet die GR RAWB worden gewijzigd;
4. De vorm GR openbaar lichaam biedt de mogelijkheid om diensten te leveren aan niet-deelnemers. Voordat daartoe wordt besloten dient een gedegen afweging te worden gemaakt van de eventuele risico's en zal rekening gehouden moeten worden met het aanbestedingsrecht;
5. De taken van de GR en de bevoegdheden en kostenberekeningen moeten in de gewijzigde GR expliciet worden aangegeven.

Het overgrote deel van de geïnterviewden herkende de uitgangspunten en de keuze voor de 'college-regeling'. De inrichtingsprincipes die zijn gekozen zijn helder en in lijn wat de bedoeling is geweest bij de start van het WBA. De bestuurders geven aan dat het momenteel goed werkt. Het samenspel tussen het algemeen en dagelijks bestuur is goed. Het algemeen bestuur is voldoende aangesloten op de grotere doelen en het dagelijks bestuur kijkt mee in de organisatie.

“De bestuurlijke inrichting is een instrument wat ten dienste staat om je doelstellingen te behalen.”

Ger de Weert, gemeente Etten-Leur

De bestuurders geven aan dat de huidige inrichting volstaat en aan de wensen voldoet als het gaat om governance. Met de gekozen regeling is het WBA met zijn deelnemers in staat om de beschreven doelen te bereiken. Ook de gesproken raadsleden beamen dit. *“De huidige bestuurlijke inrichting werkt goed voor een uitvoeringsorganisatie”*, aldus Ruud Gaarkeuken.

Berend Doedens vraagt aandacht voor de interactie. Als raadslid sta je wat verder af van een gemeenschappelijke regeling. *“Als er stukken op tafel komen in de raadsvergadering is het verleidelijk om erop te gaan schieten. De goede gesprekken om tot nieuwe ideeën te komen, heb je dan niet.”* Een oplossing komt nog niet op tafel.

De Wet Gemeenschappelijke Regeling biedt wellicht een inhoudelijke oplossing.

“De WGR komt eraan, dan krijgt de raad ook meer inhoudelijke zeggenschap over de GR.”

Jan Mollen, gemeente Halderberge

Behalve de financiële verantwoording komt in de gesprekken de communicatie vanuit het WBA naar de deelnemende

gemeenteraden naar voren. Hier wordt wisselend over gedacht. De een wil meer communicatie zien. Meer communicatie zorgt voor een beter beeld over wat er speelt binnen de GR en dus meer draagvlak. De ander vindt de huidige informatievoorziening vanuit de P&C-cyclus voldoende om te kunnen sturen.

De regiefunctionarissen zijn tevreden over de huidige inrichting en werkwijzen. Er zijn korte lijnen tussen de uitvoeringsorganisatie, de regiefunctionarissen en de bestuurders. Ook worden adviezen goed overgenomen. Vergaderingen worden onderling goed voorbesproken, waarbij de regiefunctionarissen veelal op één lijn liggen.

3.3 Organisatiestructuur

De organisatie bestaat uit 19,54 FTE. Het is een platte organisatie, dus niet geleed. De directeur is integraal manager en eindverantwoordelijk voor de organisatie. Het WBA heeft een archivaris in dienst die deze wettelijke rol tevens vervult voor de deelnemers. De archivaris is vanuit de archief functie de eerste adviseur van de directeur.

Het WBA kent naast de managementfunctie een viertal bedrijfsfuncties: Bedrijfsvoering, Toezicht en advies, Beheer en Dienstverlening. De verdeling conform het functieboek in FTE is anno 2021 als volgt:

• Management	2 FTE
• Bedrijfsvoering	2,6 FTE
• Toezicht en advies	3,5 FTE
• Beheer	7,24 FTE

• Dienstverlening	4,2 FTE
Totaal:	19,54 FTE

Structuur vs. doelen

Alle geïnterviewden, inclusief de bestuursleden vinden dit voornamelijk een zaak van het WBA zelf: “als het werkt, dan werkt het”. Wel zijn er wat algemene opmerkingen over de houdbaarheid van de organisatiestructuur, die zich richten op de ‘platheid’ van de organisatie versus de taakvolwassenheid van de medewerkers en de span of control. Uitgaande van het huidige aantal fte werd dat laatste nog als haalbaar gezien. Men heeft geen zicht op de beleving en cultuur binnen de organisatie. Dit wordt als belangrijk ervaren, maar ook dit is in eerste instantie een zaak van het WBA zelf. Bestuursleden kijken wel naar signalen als ziekteverzuim en personeelsverloop.

Een aantal regiefunctionarissen ziet wel een verandering na de directeurswisseling. De regiefunctionarissen hebben het meeste inzicht in de organisatiestructuur, maar ook zij hebben contact met maar een klein deel van de organisatie. Afgaande op de huidige werkzaamheden wordt de structuur als toekomstbestendig gezien.

“Binnen het WBA zijn de ‘papieren’ en de ‘digitalen’ naar elkaar aan het groeien.”

Chantal Damen, gemeente Moerdijk

De exponentiële toename van elektronische (digitale) archieven (terwijl de reeds in beheer zijnde papieren (analoge) archieven niet of nauwelijks afnemen) betekent dat in eerste instantie met name de beheerfunctie binnen het WBA meer te verduren krijgt. Met name de regiefunctionarissen vragen zich af of dit behapbaar blijft met de huidige personeelssamenstelling. Als het WBA zich daarnaast meer gaat richten op de taak van regionaal historisch kennis- en informatiecentrum, zal dit ook gevolgen hebben voor de dienstverleningsfunctie. Dat zoiets zal kunnen leiden tot uitbreiding van de formatie, wordt door zowel de bestuurders als raadsleden niet als onmogelijk ervaren. Daarnaast zien de geïnterviewden dat alle ontwikkelingen op het gebied van informatie versneld naar een digitale focus gaan.

3.4 Sturen op inhoud

De deelnemers kunnen op diverse manieren sturen op de inhoud. Het WBA volgt twee kernregelingen:

1. De Wet gemeenschappelijke regelingen
2. De zes spelregels in de nota verbonden partijen

De P&C-cyclus is daarbij het belangrijkste proces om te kunnen sturen. Het proces is als volgt:

December	Gemeenten sturen financiële en beleidsrichtlijnen voor de begroting aan het WBA
Januari	WBA reageert hierop met het toezenden van een Kaderbrief over de begroting van het volgende jaar
Februari	Opstellen van de jaarrekening vorig jaar en begroting volgend jaar

Maart	Accountantscontrole op de jaarrekening
Maart/april	DB en AB stellen concepten van jaarrekening en begroting vast en sturen deze naar gemeenten voor zienswijze
April – juni	Gemeenten dienen eventuele zienswijze in
Juni/juli	DB en AB stellen de jaarrekening en begroting definitief vast

Betrokkenheid

De regiefunctionarissen geven aan in de lead te zijn als het gaat om de inhoudelijke beleidsrichting. Samen geven ze richting aan het WBA door beleidsinhoudelijke richtlijnen uit te zetten via de kaderbrief. Ze doen dit in gezamenlijkheid en zijn tevreden over het proces. Jermaine Hoeven, *“Complimenten hoe het de laatste tijd gaat.”* Ook de andere regiefunctionarissen herkennen zich hierin. Er is meer communicatie en meer samenwerking dan voorheen.

“De samenwerking was er al binnen de gemeenten, maar het WBA stond daar buiten. Nu staan ze op het speelbord en doen ze mee.”

Patric van Dongen, gemeente Rucphen

Vanuit de raadsleden wordt aangegeven dat de betrokkenheid in de P&C-cyclus vooral in de kaderbrief zit. Daarbij zit er een verschil in beleving tussen de gemeenten die werken met ambassadeurs/ adoptanten. Deze geïnterviewden zijn erg tevreden over het proces. Jan Oskam geeft aan *“Ik vind het een goede cyclus. Zeker met een ambtenaar aan je zijde die de inhoud kan verdiepen.”* Dit is een verbeter slag geweest in het proces. Ook de raadsleden uit Woensdrecht geven dat aan. *“We zijn bevoorrecht met adoptantenniveaus. We zijn goed op de hoogte van de P&C-stukken. Vooraf worden we bijgepraat door de regiefunctionaris. Daardoor ervaren we een goede informatiestroom ook vanuit WBA. Daarnaast zijn de stukken erg verbeterd ten opzichte van een paar jaar geleden.”* De betrokkenheid bij de andere raadsleden wordt als minder ervaren.

Beleids- en financiële documenten worden, voordat ze ter voorlopige vaststelling naar het bestuur gaan, gedeeld, gecheckt en besproken door en met financiële beleidsadviseurs en de regiefunctionarissen van het bestuur. De bestuurders geven aan op deze manier voldoende betrokken te zijn bij de totstandkoming van de P&C-stukken. Ook de financieel adviseurs zijn tevreden met dit proces. *“We kijken naar de jaarrekening en de begroting. Zo kunnen we voorkomen dat er vreemde dingen of onjuistheden in zitten. Dat loopt steeds beter”,* aldus Sjaak Walpot.

Sturen op de inhoud doet een deelnemer enerzijds door de directe bestuurlijke betrokkenheid in het dagelijks en algemeen Bestuur. Beide bestuursorganen nemen besluiten en stellen vast. En anderzijds door het zienswijze-recht van de gemeenteraad.

Jan Mollen *“Ook de terugkoppeling richting de raden gaat goed. Dit vertaalt zich in zienswijzen en die zienswijzen worden zelden ingediend, dus kun je ook stellen dat er geen aanleiding is om bij te gaan sturen. Het gaat goed.”*

Op de vraag of de raadsleden voldoende kunnen sturen komt geen eenduidig antwoord. Het gaat er uiteindelijk om of de raden het belangrijk genoeg vinden. Raadsleden geven aan te kunnen sturen op de inhoud.

“Ik zie geen aanleiding om meer te willen sturen op inhoud.”

Hans van Gurchom, gemeente Halderberge

Jan Oskam zegt dat de raad meer grip wil. *“Maar het is zo sterk zover de raad geïnteresseerd is. Daar ontbreekt het soms aan”.*

De nieuwe Wet Gemeenschappelijke Regelingen zorgt ervoor dat de gemeenteraden meer inhoudelijke sturing kunnen geven aan het West-Brabants Archief. Vanuit de financieel adviseurs wordt hier kritisch naar gekeken. Vanuit de Wgr zouden de financiële stukken nog eerder opgesteld moeten gaan worden. Marsja Dubbelman geeft aan *“Financieel is het een onmogelijke opgave om het proces eerder en korter te maken. Het is al knap hoe de GR in april een goedkeurende verklaring krijgt en een jaarrekening en een begroting. Nog eerder aanleveren is verschrikkelijk moeilijk.”*

Informatievoorziening

De informatievoorziening vanuit het West-Brabants Archief is de afgelopen periode verbeterd. De informatie wordt door de raadsleden gezien als duidelijk en helder, ze geeft in hoofdlijnen goed inzicht in wat het WBA doet. Ook de financieel adviseurs geven aan dat de nieuwe huisstijl uitnodigt om te lezen. Ook zijn de stukken makkelijker te begrijpen.

De behoefte aan meer informatie blijkt iets persoonlijks. Wel wordt aangegeven dat een goede informatievoorziening vertrouwen creëert.

Een aantal adviezen wordt meegegeven;

- “Maak een nieuwsbrief 1 à 2 keer per jaar. Dit hoeft niet veel te zijn. Ook ter informatie voor belangstellenden, bewoners. Hierin kun je aangeven wat je doet, waar je naartoe wilt en hoe je dit wilt gaan doen. Hoe meer mensen een beeld hebben waar het archief voor staat, hoe meer info en suggesties er kunnen komen. Hier kun je je voordeel uithalen.”
- “Investeren in thematische binding zou nog beter kunnen.”
- “Misschien meer, misschien minder. Misschien samen eens onderzoeken wat de informatiebehoefte is van de Raad.”

**“Blijf open communiceren,
dat scheelt soms verbazing.”**

Ronald Riteco, gemeente Steenbergen

3.5 Kostenverdeling

Het aantal strekkende meters archief per deelnemer zoals dat op 1-1-2017 in de archiefbewaarplaats is opgenomen, vormt de basis van de kostenverdeelsleutel die het WBA hanteert.

Daarbij is voor elke gemeente uitgegaan van overbrenging van de overheidsarchieven tot en met 1996 (een overbrengingstermijn van 20 jaar) zoals door de Archiefwet 1995 voorgeschreven. Dit betekent dat overbrengingsachterstanden zijn gekwantificeerd en meegenomen in de totalen van analoge bestanden van de deelnemers. Als voorbeeld: de gemeente Zundert moest in 2017 nog 26 meter gemeentearchief over de periode 1988-1996 overbrengen. Die 26 meter is meegerekend bij de meters voor de kostenverdeelsleutel. De huidige kostenverdeelsleutel in percentages ziet er als volgt uit.

Gemeente	Meters	Percentage
Bergen op Zoom	3.800	34,74%
Roosendaal	2.400	21,94%
Moerdijk	1.155	10,56%
Halderberge	1.080	9,87%
Steenbergen	608	5,56%
Etten-Leur	560	5,12%
Rucphen	450	4,12%
Woensdrecht	445	4,07%
Zundert	440	4,02%
Totaal	10.938	100%

Of de digitale archieven onderdeel uit kunnen gaan maken van de kostenverdeelsleutel hangt af van de snelheid en het volume van de aanlevering van digitaal gevormde informatie van de aangesloten gemeenten. Op dit moment is dat nog gering, maar dit zal de komende jaren toenemen. Het valt nog niet goed in te schatten wanneer de hoeveelheid data in het E-depot het noodzakelijk maakt om een heroverweging van de kostenverdeelsleutel uit te voeren. Momenteel voeren de gemeenten een digitale monitor uit. Hieruit kan een voorzichtige schatting gemaakt worden hoeveel digitale informatie aankomende jaren in het E-depot opgeslagen gaat worden.

Het huidig aantal gigabytes digitale opslag van archieven per deelnemer is als volgt.

Gemeente	Gb	Percentage
Bergen op Zoom	5.320	39,44%
Roosendaal	1.571	11,65%
Moerdijk	1.178	8,74%
Halderberge	1.895	14,05%
Steenbergen	0	0%
Etten-Leur	11	0,08%
Rucphen	371	2,75%
Woensdrecht	812	6,02%
Zundert	0	0%
RAWB	2.329	17,27%
Totaal	13.487	100%

Het overgrote deel van deze gigabytes betreft de gedigitaliseerde historische documenten. Het aandeel opslag in het E-depot is

vooralsnog beperkt. Daarnaast moet opgemerkt worden dat de digitale archieven vanuit het oude RAWB nog verdeeld moeten worden onder de betreffende deelnemers van het RAWB. Het hanteren van een andere kostenverdeelsleutel dan die op basis van analoge archieven kan tot wijzigingen voor de bijdrage van gemeenten leiden. Landelijk worden diverse modellen gehanteerd.

Uitgangspunten verdeelsleutel

Tijdens de interviews is aan de respondenten gevraagd welke uitgangspunten zij belangrijk vinden om tot een nieuwe verdeelsleutel te komen. Alle respondenten hebben aangegeven dat de verdeelsleutel *beheersbaar* moet zijn. Er moet geen jaarlijkse discussie ontstaan of de bijdragen goed berekend zijn. Daarbij gaf de overgrote meerderheid aan dat de nieuwe verdeelsleutel in ieder geval moet zijn;

- Eenvoudig;
- Begrijpelijk;
- Objectief;
- Meetbaar.

Deze uitgangspunten worden door de respondenten onderstreept als basis om tot een nieuwe verdeelsleutel te komen.

“Keep it simple, je moet het zo kunnen laten zien.”

Cees Lok, gemeente Roosendaal

Een veelgenoemde optie is een verdeelsleutel op inwonersaantal. Deze verdeelsleutel voldoet aan bovenstaande uitgangspunten en kan jaarlijks gemeten worden. Daarbij geeft een aantal respondenten aan dat je er vanuit mag gaan dat de hoeveelheid inwoners een afspiegeling is van de hoeveelheid archieven die een gemeente produceert. Eén respondent geeft aan dat een kleinere gemeente een grotere cultuurhistorische waarde kan hebben waardoor het inwonersaantal niet helemaal rechtvaardig is.

Rechtvaardigheid is door 50% van de respondenten genoemd. De nieuwe verdeelsleutel moet recht doen aan de werkelijkheid. Een voorbeeld dat hierbij gegeven wordt, is een verdeling met vaste en variabele kosten. De vaste kosten zouden op basis van inwoneraantal verdeeld kunnen worden en de variabele kosten op verbruik. 'De gebruiker betaalt' wordt door 31% van de respondenten aangedragen als mogelijke verdeelsleutel. Het tegengeluid op dit voorstel is de ingewikkelde administratie die deze verdeelsleutel vraagt. Daarbij moet het objectief en meetbaar blijven.

“De uiteindelijke keuze moet verklaarbaar zijn, hou het simpel!”

Berend Doedens, gemeente Bergen op Zoom

Het werken met een variabel deel in de verdeelsleutel wordt door 43% van de geïnterviewden aangedragen. Een voorstel voor het

variabele deel is het verbruik in meters archief en gigabytes digitale opslag. Dit deel van de kosten zou jaarlijks gemeten moeten worden. Betalen per strekkende meter of digitale opslag is geen unaniem gedragen optie. *“Een verdeelsleutel met terabytes en meters papier maakt het nodeloos ingewikkeld”*, aldus Ronald Riteco. Daarnaast mag de verdeelsleutel absoluut niet het verkeerde gedrag stimuleren. *“Een verdeelsleutel op verbruik kan voor de deelnemers het verkeerde gedrag triggeren... dat moeten we niet willen”*, aldus Ger de Weert.

Gemeenten moeten overbrengen wat wettelijk vereist is. Het kan volgens een aantal respondenten niet zo zijn dat de bijdrage hoger is voor een gemeente die het informatiebeheer op orde heeft. Twee respondenten opperen om met de verdeelsleutels juist de positieve stimulans te belonen. Hoe dit vorm te geven, is niet duidelijk geworden tijdens de interviews.

Een onderwerp wat in 80% van de interviews benoemd is, is de discussie die het veranderen van de kostenverdeling op gaat leveren. Er zijn gemeenten waarbij een andere kostenverdeling voordeel oplevert, maar er zijn ook gemeenten waar dit nadelige financiële gevolgen heeft. De financieel adviseurs geven aan dat het belangrijk is om in het proces eerst de uitgangspunten en mogelijke kostenverdeelsleutels vast te stellen. Daarna komt het financiële plaatje.

“Dat het ergens pijn gaat doen is logisch”

Marsja Dubbelman, gemeente Etten-Leur

4.

“Ga door zoals
het nu gaat!”

Jermaine Hoeven

regiefunctionaris gemeente Woensdrecht

Conclusies

Door het documentonderzoek en de interviews trekken we conclusies en geven we antwoord op de geformuleerde hoofdvragen.

In welke mate zijn de in de gemeenschappelijke regeling geformuleerde doelstellingen behaald?

We kunnen concluderen dat het overgrote deel van de beschreven doelen behaald zijn. Daarbij kunnen we stellen dat de belangrijkste hoofddoelen die in de gemeenschappelijke regeling beschreven zijn nog valide zijn voor de toekomst.

- Beheer en beschikbaarstelling van de archieven van de deelnemers, alsmede toezicht houden op de nog niet overgebrachte archieven bij de deelnemers;
- Een regionaal kennis- en informatiecentrum zijn op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis, op basis van de verkregen en beheerde collectie.

Extra aandacht moet er komen om te ontwikkelen naar een regionaal kennis en informatiecentrum. De vorm en hoe dit eruit moet zien is nog niet duidelijk.

Er wordt met een positieve blik gekeken naar het West-Brabants Archief. Zowel over de huidige koers als de geleverde diensten aan de deelnemers en bezoekers. Of het WBA voldoende geëquipeerd is om de digitale taak goed uit te voeren en de deelnemers meer te ondersteunen zal in samenspraak bekeken moeten worden.

Voldoet de bestuurlijke inrichting?

Met de huidige bestuurlijke inrichting worden de beschreven doelen behaald. Het samenspel tussen de organisatie en de deelnemers verloopt goed. Er wordt tijdig en helder gecommuniceerd. De Wgr komt een aantal keer langs, waarbij lijkt dat de wijziging in deze wet zorgt voor meer zeggenschap vanuit de gemeenteraden. Hoe dit precies gaat verlopen is nog niet helemaal bekend. De huidige gekozen inrichting werkt prima. Hier hoeft niets in te wijzigen.

Is de huidige organisatiestructuur passend?

De organisatiestructuur is een verantwoordelijkheid van het WBA zelf. Er is gekozen voor een platte organisatiestructuur. Van buitenaf bekeken lijkt het allemaal goed te werken, waarbij een positieve ontwikkeling gezien wordt door de directeurswissel. De snel veranderende wereld naar een digitale focus heeft invloed op de doelen en structuur van het WBA. Hier moet aandacht voor zijn in de nieuw op te stellen beleidsvisie.

Hebben deelnemers voldoende mogelijkheden om te sturen op de inhoud?

De regiefunctionarissen zijn hiervoor in de lead. Deze groep is tevreden over het proces. Ook de financiële adviseurs vinden dat er voldoende mogelijkheid is om te sturen. Het gaat steeds beter.

In de afgelopen vijf jaar zijn er geen zienswijzen ingediend. Hieruit concluderen we dat het goed gaat met het WBA. Binnen de raadsleden is er een groot verschil te merken tussen deelnemers die met adoptanten of ambassadeurs werken en de andere gemeenten. De eerste groep geeft aan goed aangehaakt en betrokken te zijn. Het kennisniveau over het West-Brabants Archief

is groter. De andere groep heeft dat gevoel minder, waardoor communicatie een groter onderwerp is. Werken met adoptanten/ ambassadeurs vanuit de raad levert meer betrokkenheid bij een GR op. De veranderingen in de Wgr kunnen gaan zorgen voor meer inhoudelijke sturing bij alle deelnemers. Door de financieel adviseurs wordt kritisch gekeken naar het proces van de Wgr. Dit vraagt dat de GR nog eerder alle financiële stukken klaar heeft.

De communicatie rondom de hele P&C-cyclus is de afgelopen periode verbeterd. De stukken zien er aantrekkelijker uit en lezen makkelijk. De juiste vorm om voor binding te zorgen, blijft iets persoonlijks en tegelijk een zoektocht voor het WBA.

Wat is de impact van digitale archiefzorg op de kostenverdeling (heroriëntatie verdeelsleutels)?

De huidige verdeelsleutel is per strekkende meter. Daarvan is een deel gedigitaliseerd door alle gemeenten. Dit is nog een beperkt aantal gigabytes. Om te kijken naar een nieuwe beheersbare verdeelsleutel worden de volgende uitgangspunten meegegeven:

- Eenvoudig;
- Begrijpelijk;
- Objectief;
- Meetbaar.

Tijdens de interviews worden een aantal opties meegegeven door de geïnterviewden. Kostenverdeling naar aanleiding van het aantal inwoners voldoet aan de uitgangspunten. Een andere optie is de vaste kosten verdelen op basis van inwoners en de variabele kosten op verbruik. Dit mag bij de deelnemers niet een verkeerde actie triggeren. Daarbij moet het geen jaarlijkse discussie opleveren als de begroting passeert.

Adviezen

1. Neem in de beleidsvisie 2022 mee wat de uitgangspunten zijn om te ontwikkelen tot een regionaal kennis- en informatiecentrum. Heb aandacht hoe het doel te behalen. Geef bij de ontwikkeling van deze visie de stakeholders van het West-Brabants Archief de kans hierin mee te denken.
2. Volg de ontwikkelingen rondom de Wgr en zorg ervoor dat de wijzigingen tijdig zijn geïmplementeerd.
3. De focus van het WBA ligt op de digitale wereld. Neem deze focus mee in de te ontwikkelend beleidsvisie 2022. Kijk daarbij naar de invloed van deze veranderingen op de organisatie en of het WBA voldoende geëquipeerd is voor de toekomst.
4. Onderzoek wat de juiste communicatievorm is voor de binding met de deelnemers van het WBA op de diverse lagen. Hou hierbij aandacht voor de persoonlijke behoeftes.
5. Start een nieuw project om tot een nieuwe beheersbare verdeelsleutel te komen en neem de volgende uitgangspunten mee:
  - Eenvoudig;
  - Begrijpelijk;
  - Objectief;
  - Meetbaar.

Bijlagen

Bijlage 1

Lijst van geïnterviewde personen

(Burger)raadsleden

Berend Doedens	Gemeente Bergen op Zoom
Janneau Meijer	Gemeente Etten-Leur
Hans Van Gurchom	Gemeente Halderberge
Jan Oskam	Gemeente Moerdijk
X	Gemeente Roosendaal
X	Gemeente Rucphen
X	Gemeente Steenbergen
Robbert-Jan Willeboordse	Gemeente Woensdrecht
Ruud Gaarkeuken	
X	Gemeente Zundert

Bestuurders

Ger de Weert	Gemeente Etten-Leur
Jan Mollen	Gemeente Halderberge
Cees Lok	Gemeente Roosendaal
Johan de Beer	Gemeente Zundert

Regiefunctionarissen

Ruud Quispel	Gemeente Bergen op Zoom
Patric van Dongen	Gemeente Rucphen
Jermaine Hoeven	Gemeente Woensdrecht

Ronald Riteco
Adrie Reniers/
Chantal Damen

Gemeente Steenbergen
Gemeente Moerdijk

Financieel Adviseurs

Marsja Dubbelman
Sjaak Walpot
X

Gemeente Etten-Leur
Gemeente Moerdijk
Gemeente Roosendaal

Bijlage 2

Beoordeling doelen

Artikel 3. GR West-Brabants Archief 1. Het West-Brabants Archief is ingesteld met als doel de belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht.	
 2. Het West-Brabants Archief heeft tevens als doel het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek. <i>Dit wordt door het WBA minimaal gedaan. Hierin kan nog een grote slag gemaakt worden. De afgelopen jaren zijn vooral gericht op artikel 3.1 en om de bedrijfsvoering op orde te brengen. Wegens gebrek in capaciteit is er gekozen voor een passief acquisitiebeleid. We nemen collecties aan, maar gaan hier niet actief voor naar buiten. Ook het beschikbaar stellen van deze bronnen gebeurt minimaal. Er is dienstverlening ingericht.</i>	

Artikel 4. GR West-Brabants Archief <i>Kerntaken, plustaken en taken voor derden</i> 1. In aanvulling op de taken voor alle deelnemers kan het West-Brabants Archief, voor zover dit geen verstoring veroorzaakt in de uitvoering van deze taken, op verzoek van één van de deelnemers ook andere adviserende, ondersteunende of uitvoerende werkzaamheden op het werkterrein van het West-Brabants Archief, uitvoeren. De verschuldigde bijdrage voor deze plustaken wordt vastgesteld door het algemeen bestuur. <i>Er worden momenteel geen plustaken uitgevoerd voor een van de deelnemers. Voor de grote bouwvergunningen digitaliseringsprojecten van de deelnemers worden extra uren ingezet en door de desbetreffende gemeente bekostigd. Sommige gemeenten kiezen voor uitplaatsing van hun archieven in de depots van het WBA. Ook dit wordt door de gemeente bekostigd.</i>	
2. Het West-Brabants Archief kan desgevraagd taken in het kader van de Archiefwet 1995 dan wel met betrekking tot de cultuur-historische functie, voor derden uitoefenen onder de volgende voorwaarden: a. Het algemeen bestuur beslist over de vraag of en in welke omvang het West-Brabants Archief voor een derde taken gaat uitvoeren; b. Het algemeen bestuur van het West-Brabants Archief zal daartoe op voorstel van het dagelijks bestuur een stelsel van algemene voorwaarden 'Dienstverlening aan derden' vaststellen. <i>Dit wordt zelden gedaan. Wel is er een actieve relatie met het Mastboomhuis waarvoor projecten in het kader van de cultuur-historische functie worden gedaan, die door de stichting worden betaald.</i>	

Business Case 2013 De doelstellingen van de samenwerking zijn conform de bestuurlijke opdracht: • Een bijdrage leveren aan een efficiënte en effectieve borging van de digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst.	
• Goede kwaliteit van beleidsontwikkeling en de uitvoering van kerntaken die voortvloeien uit de Archiefwet 1995 en lokale regelingen.	
• Geringe kwetsbaarheid van de uitvoering van kritische taken op het gebied van archiefbeheer en wettelijk toezicht op de nog niet overgebrachte archiefbescheiden.	
• Goede kwaliteit van innovatieve en eigentijdse dienstverlening aan de interne en externe klanten tegen gelijke kosten. <i>Het WBA is bezig om met kleine stapjes innovatie toe te passen. De nieuwe website en de behoefte om meer geautomatiseerd te laten plaatsvinden is daar een voorbeeld van. Tot 2021 is hier geen tijd en energie in gestoken, daar is nu mee gestart. Ook het 'Scanning on demand'-project levert innovatie en eigentijdse dienstverlening op.</i>	
Plan van Aanpak 2014 De doelstellingen van de samenwerking volgens het plan van aanpak aanvullend op de Business Case is: • Door de samenvoeging van de instellingen dienen de taakstellingen per instelling gerealiseerd te worden en binnen de nieuwe organisatie, met minder personeel voor de klassieke taken, te komen tot een goede organisatie die de wettelijke taken kan borgen.	
• Daarnaast dient de organisatie te voorzien in het oppakken van nieuwe taken rondom het E-depot.	

Bedrijfsplan 2015 Onze strategische doelstellingen: Het WBA ontwikkelt samen met en ten behoeve van de aangesloten overheden een gedragen visie op en bijbehorende instrumenten voor de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van archieven. <i>Er is een beleidsplan 2018-2022 opgesteld en goedgekeurd.</i>	
Het WBA voert een advies- en toezichtprogramma uit dat voorziet in de ondersteuningsbehoefte van de aangesloten overheden.	
Het WBA werkt aan optimale digitale toegankelijkheid van zijn archieven en collecties. <i>Aan het optimaliseren van de digitale toegankelijkheid wordt dagelijks gewerkt, maar daar mogen nog slagen in gemaakt worden.</i>	
Het WBA ontwikkelt en levert producten en diensten die voldoen aan de kwaliteitseisen van overheden en aansluiten bij de behoeften van diezelfde overheden, burgers en erfgoedinstellingen.	

Beleidsplan 2018–2022 Hét historisch informatiecentrum zijn voor de regio West-Brabant <i>Net als bij artikel 3.2 is dit een groot aandachtspunt voor het WBA. Er is vooral focus geweest op de informatiekwaliteit en bedrijfsvoering.</i>	
Van aanbod- naar vraaggericht <i>Kanteling is gemaakt. Scannen op aanvraag is daar een mooi voorbeeld van.</i>	
WBA is de deskundige partner die overheden ondersteunt bij het borgen van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van hun informatie	
WBA realiseert een volwaardig E-depot waarop alle negen gemeenten zijn aangesloten <i>Er is een volwaardig E-depot. Er zijn inmiddels 7 van de 9 gemeenten aangesloten. De ontsluiting van de informatie richting de deelnemers is gereed. De toegang voor externe klanten maakt deel uit van de ontwikkeling van een nieuwe website in 2022.</i>	
Kwalitatief hoogstaande dienstverlening op maat aanbieden <i>De dienstverlening heeft vanuit een kwaliteitsmonitor een 8,3 mogen ontvangen.</i>	

Accountantsverslag De aandachtspunten van de accountant betroffen: • Zorg voor een adequate, kloppende en volledige controle op de prestatielevering	
• Leef de regels en voorschriften van de BBV volledig na	
• Zorg voor een goede toepassing van het schatkistbankieren	
• Zorg voor het opstellen van de verplichte regelingen zoals controleprotocol en investeringsnota en hou deze actueel en leef ze na.	

Beleidsmatige richtlijnen voor begroting 2018: • Geef de fase van het E-depot aan en wat de eenmalige kosten zijn in het begrotingsjaar	
2019: • Voor alle deelnemers is een eerste ingest uitgevoerd in het E-depot	
• Het E-depot voldoet aan de geldende wettelijke eisen	
• Elke deelnemer heeft een eigen gedeelte in het E-depot	
• Er zijn afspraken over vervroegde overbrenging gemaakt	
• De opdracht voor de evaluatie is geformuleerd	
2020: • Invulling geven aan een strategische personeelsformatie	

Beleidsmatige richtlijnen voor begroting 2021: Voor iedere gemeente is een eerste aansluiting gereed	
De consequenties van het E-depot voor de verdeelsleutel zijn in kaart gebracht <i>Dit project wordt na de evaluatie opgepakt. Uit deze evaluatie komen de uitgangspunten om met de nieuwe verdeelsleutel aan de slag te gaan.</i>	
Het WBA neemt de regierol	
De beheerorganisatie van het WBA is op orde en volledig geëquipeerd <i>Qua kwaliteit wel, kwantiteit niet. Er is meer vraag aan ondersteuning dan nu geleverd kan worden. Daarbij is het een groot risico op kwetsbaarheid en inzetbaarheid door de huidige formatie</i>	
Er is een bruikbare toegang op het E-depot <i>Voor de deelnemers wel, voor de externe klant nog niet. Dit zit in het project nieuwe website.</i>	
Het WBA levert aan de gemeenten duidelijke richtlijnen over de overdracht van bestanden naar het E-depot	
2022: Dezelfde richtlijnen als voor 2021, aangevuld met: WBA ondersteunt gemeenten bij de implementatie en de consequenties van nieuwe wet- en regelgeving	

Bijlage 3

Overzicht van de doelen

Missie West-Brabants Archief

Het WBA is een deskundige partner voor overheden bij het borgen van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid voor hun archieven en fungeert als hét informatiecentrum voor de geschiedenis van West-Brabant.

Artikel 3. GR West-Brabants Archief

1. Het West-Brabants Archief is ingesteld met als doel de belangen van de deelnemers met betrekking tot de zorg, het beheer, de bewaring en het ter beschikking stellen van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden en collecties van de deelnemende gemeenten te behartigen alsmede het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht.
2. Het West-Brabants Archief heeft tevens als doel het in het samenwerkingsgebied vervullen van de functie van regionaal kennis- en informatiecentrum op het gebied van de lokale en regionale geschiedenis middels het opbouwen en beheren van een zo breed mogelijke collectie regionaal-historisch bronnenmateriaal en deze op een zo actief mogelijke wijze beschikbaar stellen aan en dienstbaar maken voor een breed publiek.

Artikel 4. GR West-Brabants Archief

Het West-Brabants Archief vervult ten behoeve van de in artikel 3 genoemde doelstellingen voor de deelnemers alle taken inzake de:

1. De zorg voor en het beheer van de in de archiefbewaarplaats berustende archiefbescheiden van de deelnemers (artikel 30 Archiefwet 1995);
2. Het toezicht op het beheer van de archiefbescheiden van de deelnemers voor zover deze niet zijn overgebracht (artikel 32 Archiefwet 1995);
3. Het stimuleren van de lokale en de regionale geschiedbeoefening en het daartoe aanleggen, beheren en bewaren van een zo compleet mogelijke collectie relevant bronnenmateriaal op het gebied van de lokale- en regionale geschiedenis.

In aanvulling op de taken voor alle deelnemers kan het West-Brabants Archief, voor zover dit geen verstoring veroorzaakt in de uitvoering van deze taken, op verzoek van één van de deelnemers ook andere adviserende, ondersteunende of uitvoerende werkzaamheden op het werkterrein van het West-Brabants Archief, uitvoeren. De verschuldigde bijdrage voor deze plustaken wordt vastgesteld door het algemeen bestuur.

Het West-Brabants Archief kan desgevraagd taken in het kader van de Archiefwet 1995 dan wel met betrekking tot de cultuur-historische functie, voor derden uitoefenen onder de volgende voorwaarden:

- a. Het algemeen bestuur beslist over de vraag of en in welke omvang het West-Brabants Archief voor een derde taken gaat uitvoeren;
- b. Het algemeen bestuur van het West-Brabants Archief zal daartoe op voorstel van het dagelijks bestuur een stelsel van algemene voorwaarden 'Dienstverlening aan derden' vaststellen.

Business Case 2013

De doelstellingen van de samenwerking zijn conform de bestuurlijke opdracht:

- Een bijdrage leveren aan een efficiënte en effectieve borging van de digitale informatie voor de bedrijfsvoering, verantwoording en controleerbaarheid nu en voor erfgoed in de toekomst.
- Goede kwaliteit van beleidsontwikkeling en de uitvoering van kerntaken die voortvloeien uit de Archiefwet 1995 en lokale regelingen.
- Geringe kwetsbaarheid van de uitvoering van kritische taken op het gebied van archiefbeheer en wettelijk toezicht op de nog niet overgebrachte archiefbescheiden.
- Goede kwaliteit van innovatieve en eigentijdse dienstverlening aan de interne en externe klanten tegen gelijke kosten.

Plan van Aanpak 2014

De doelstellingen van de samenwerking volgens het plan van aanpak aanvullend op de Business Case is:

- Door de samenvoeging van de instellingen dienen de taakstellingen per instelling gerealiseerd te worden en binnen de nieuwe organisatie, met minder personeel voor de klassieke taken, te komen tot een goede organisatie die de wettelijke taken kan borgen. Daarnaast dient de organisatie te voorzien in het oppakken van nieuwe taken rondom het e-depot.

Bedrijfsplan 2015

Onze strategische doelstellingen:

- Het WBA ontwikkelt samen met en ten behoeve van de aangesloten overheden een gedragen visie op en bijbehorende instrumenten voor de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van archieven.
- Het WBA voert een advies- en toezichtprogramma uit dat voorziet in de ondersteuningsbehoefte van de aangesloten overheden.
- Het WBA werkt aan optimale digitale toegankelijkheid van zijn archieven en collecties.
- Het WBA ontwikkelt en levert producten en diensten die voldoen aan de kwaliteitseisen van overheden en aansluiten bij de behoeften van diezelfde overheden, burgers en erfgoedinstellingen.

Beleidsplan 2018–2022

- Hét historisch informatiecentrum zijn voor de regio West-Brabant
- Van aanbod- naar vraaggericht
- WBA is de deskundige partner die overheden ondersteunt bij het borgen van de duurzame toegankelijkheid en betrouwbaarheid van hun informatie
- WBA realiseert een volwaardig E-depot waarop alle negen gemeenten zijn aangesloten
- Kwalitatief hoogstaande dienstverlening op maat aanbieden.

Beleidsmatige richtlijnen voor begroting

2018:

- Geef de fase van het E-depot aan en wat de eenmalige kosten zijn in het begrotingsjaar
- Wat zijn de effecten van het E-depot op de bedrijfsvoering?

2019:

- Van alle deelnemers is een eerste ingest gedaan
- Het E-depot voldoet aan de geldende wettelijke eisen
- Elke deelnemer heeft een eigen gedeelte in het E-depot
- Er zijn afspraken over vervroegde overbrenging gemaakt
- De opdracht voor de evaluatie is geformuleerd

2020:

- Invulling geven aan een strategische personeelsformatie
- De plustaken duidelijk verantwoorden

2021:

- Voor iedere gemeente is een eerste aansluiting gereed
- De consequenties van het E-depot voor de verdeelsleutel zijn in kaart gebracht
- Het WBA neemt de regierol
- De beheerorganisatie van het WBA is op orde en volledig geëquipeerd
- Er is een bruikbare toegang op het E-depot
- Het WBA levert aan de gemeenten duidelijke richtlijnen over de overdracht van bestanden naar het E-depot

2022:

Dezelfde richtlijnen als voor 2021, aangevuld met:

- WBA ondersteunt gemeenten bij de implementatie en de consequenties van nieuwe wet- en regelgeving

Accountantsverslag

De aandachtspunten van de accountant betroffen:

- Zorg voor een adequate, kloppende en volledige controle op de prestatielevering
- Leef de regels en voorschriften van de BBV volledig na
- Zorg voor een goede toepassing van het schatkistbankieren
- Zorg voor het opstellen van de verplichte regelingen zoals controleprotocol en investeringsnota en hou deze actueel en leef ze na.

Het verleden snel gevonden.